ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
بسم هلا ال ر حمن ال ر حيم. ގައުމީ ސަލާމަތު ކޮމިޓީގެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން ފެށުނީ. މި ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން
ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މި ވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަކީ؛ ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން،
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ، މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢުމަރު ޙުސައިން، މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދުދީދީ، މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޞީރު، ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު
މުބީން، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދު އަދި އަޅުގަނޑު ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް
ރިޟާ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު 3 ކަމެއް އެޖެންޑާކޮށްލައިގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މި އޮތީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތީން ބޭރު
ގައުމުތަކަށް ރާއްޖެއިން ސަފީރުން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ބަނގުލަދޭޝްގަ އި ހުންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމަށް ގ.
ވައިޖެހޭގެއާގެ ޑރ. މުޙައްމަދު ޢާޞިމް ޢައްޔަންކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންފުޅު
ދިރާސާކުރުން. އާދެ! މި މައްސަލަ ކޮމިޓީއަށް އައުމާ ގުޅިގެން އެ މަނިކުފާނުގެ ކުށުގެ ރެކޯޑެއް އޮތްތޯ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުންނާއި، ސިވިލް ކޯޓުންނާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުންނާއި، ހައިކޯޓުންނާއި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސް އިން ވަނީ ބެލިފަ. އެ ތަންތަނުން ވަނީ އެއްވެސް ކުށުގެ ރެކޯޑެއް ނެތް ކަމަށް އަންގަވާފަ. ދެން
ހަމައެއާއެކުގައި އެ ބޭފުޅާގެ ސީވީއެއް ކޮންމެ ބޭފުޅެއްގެ ފައިލްކޮޅުގައި ވާނެ. ދެން މީގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން
ރުހުންދީފައިވާ ބޭފުޅެއް މި ބޭފުޅާއަކީ. އެހެންވީމަ، މީގެ ކުރިން ޢަމަލުކުރާ ގޮތަކީ އެގޮތަށް ރުހުންދީފައިވާ ބޭފުޅަކު
ނުވަތަ ތަޖުރިބާ ލިބިވަޑައިގެންފައި ހުންނެވި ބޭފުޅެއް ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ކޮމިޓީއަށް
ހާޒިރުކުރުމަކާ ނުލައި ކުރިއަށްގެންދަނީ. އެހެންވީމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަމުގައި ގޮތެއް ނިންމާލަދެއްވުން
އެދެން. ޢަބްދުاله.
ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ނަންފުޅު ފޮނުއްވާފައި އޮތް ގޮތަށް މި ކޮމިޓީން
ފާސްކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖަމީލް ޢުޘްމާން.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެއީ
މީގެކުރިންވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޢަމަލުކޮށްފައި ހުރި ގޮތް. ހަމަ ސީވީއަށް ބަލާއިރު ވެސް ހަމަ އެ މަނިކުފާނަކީ
ވަރަށް ބޮޑަށް މީގައި ތަޖުރިބާ ލިބިވަޑައިގެން ހުންނެވި ބޭފުޅެއް. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ އެ ހުށަހެޅުއްވި
ހުށަހެޅުން ކުރިއަށްގެންދަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމަ، ޢަބްދުاله ހުށަހަޅުއްވާ، ޖަމީލް ޢުޘްމާން ތާއީދުކުރައްވާފައިވާތީ ގ. ވައިޖެހޭގެއާގެ ޑރ. މުޙައްމަދު
ޢާޞިމް ބަނގުލަދޭޝްގައި ހުންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމަށް ހުންނަވަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާޤުން އެ ފާސްވެގެން ދިޔައީ. އާދެ! ދެން
އޮތީ އައިޓަމް -2 ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ
ގާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ބޯޑަށް ޢާންމުންގެ ތެރެއިން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ކުރި އިޢުލާނަށް
އިޖާބަދެއްވާ ކުރިމަތިލެއްވި ފަރާތްތަކުގެ ނަންފުޅުތައް ދިރާސާކުރެއްވުން. މިގޮތުން 17 ބޭފުޅަކު އެބަ އޮތް
ކުރިމަތިލައްވާފައި. މީގެކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ޢަމަލުކޮށްފައި އޮތްގޮތަކީ މާކްސްތަކެއް ދިނުމުގައި ގޮތްތަކަށް
ބަހާލައިގެން، އެއީ ކޭޕަބިލިޓީ 20 މާކްސް. އެކްސްޕީރިއަންސް 20 މާކްސް. ލީޑަރޝިޕް އެންޑް ވިޝަން 20
މާކްސް. އިންޓެގްރިޓީ 20 މާކްސް. ދެން ހާސިލްކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމާއި މަސައްކަތާ ހުރި ގުޅުމަށް 20 މާކްސް. ޖުމްލަ
100 މާކްސް ދޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ކުރިން ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ. އެހެންވީމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަން
ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތަކާއި ދެން އަދި މި މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާނެ ދުވަހެއް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން.
މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އޭރު ފާސްކޮށްފައި ވާނީ 75 މާކްސްއަށްވުރެ މަތީ ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް އެއީ މި ކޮމިޓީގެ
ރުހުން އޮތްކަމަށް. އެހެންވީމަ، އެގޮތުގެމަތީން ގޮތެއް ނިންމާލަދެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑުމެން 17 ބޭފުޅުން އެބަ
ތިބި އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަރވިޔުކުރަން. އެހެންވީމަ، ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތަކަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޖަމީލް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ހަމަ ކުރި ންވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މާކްސް ދިނުމުގައި މި ބަލާ
މިންގަނޑުތަކަށް ހަމަ އެގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދަން. އެހެންވީމަ، މިކަންތައްތައް ވީހާ އަވަހަކަށް ނިންމާލަން އަޅުގަނޑަށް
ފެންނަނީ ދެން އޮންނަ ޖަލްސާއެއްގައި. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
2

ޢަބްދުاله.
ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ބޭފުޅުން ކުރިމަތިލައްވާފައި ތިބީމަ،
ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ރޯދަމަހަށް، ރޯދަމަހުގެ ދުވަސްތައް ހޭދަކުރަމުންދާތީ އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ކޮންމެވެސް 3
ދުވަސް ނޫނީ 4 ދުވަހަށް ބަހާލައިގެން މި ކޮމިޓީގެ އެބޭފުޅުންނާއި ކުރަންޖެހޭ އިންޓަރވިޔުކޮށް ނިންމަން. އެއީ
މަޖިލިސް އޮންނަ ދުވަސްވަހު، ރަސްމީ ދުވަސްތަކުގައި އެކަން ކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމްދީ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ، ސަޢުދު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާ ގިނަ އަދަދެއްގެ ބޭފުޅުން ތިބީމަ އަޅުގަނޑުމެން ޓޯކު ކުރުމުގައި ބޭނުންވޭ ދެތިން
ދުވަސްވަރު. އެހެންވީމަ، 3 ދުވަސް އެއީ ހަމަ އެންމެ އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ނިންމާލުމުގެ ސުންގަޑިއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
ރަނގަޅުވާނެހެން މި ޖޫންމަހުގެ، އަންނަ ބުދަ ދުވަހަށް. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުންނަނީ ރަސްމީ 3 ދުވަސް
ލިބިފައިތާ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ސުންގަޑި ކަނޑައެޅުން ކިހިނެތްތޯ؟ އެގޮތަށް އެހެންވީމަ، އާދެ! އެހެންވީމަ،
އެގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދާގޮތަށް އަޅުގަނޑު އެހެންވީމަ ހުށަހަޅަން އަންނަ ބުދަ ދުވަހަށް ނިންމާގޮތަށް. އެހެންވީމަ، ބުދަ
ދުވަސް މި ވަނީ ޖުލައި 1 އަށް މި ވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަޢުދު ޙުސައިން.
ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް
ތާއީދުކުރުމަށް. އެލް.ޖީ.އޭ ބޯޑަށް މެންބަރަކު އެބަ ޖެހޭ ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ދާން. އެހެންވީމަ، އެލް.ޖީ.އޭގެ
3

މަސައްކަތްތަކަށް އިތުރު ހަލުވިކަމެއް ލިބިގެންދާނެ އޭރުން. އެހެންވީމަ، އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު
ތާއީދުކޮށް ނިންމާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން ޢަބްދުاله ހުށަހެޅުއްވީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބަހާލައިގެން ދެއްތޯ ގެންދަން. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް
ޑެޑްލައިނަށް އާދެ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟްނުކުރައްވާކަމުގައި ވާނަމަ
އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ފާސްވީކަމަށް ބަލަންތޯ؟ ޑެޑްލައިނަކީ މިއަންނަ ބުދަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށްކަމަށާއި ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ދެ ދުވަހަކު ނޫނީ ތިން ދުވަހަކަށް ބަހާލައިގެން ހަމަ ރަސްމީ ގަޑީގައި، މަޖިލިސް އޮންނަ ގަޑީގައި އެ
ދުވަސްތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަކަށް ދެއްތޯ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ފާސްވި ކަމަށް ނިންމަން އިނގޭތޯ. ދެން
ތިންވަނަ އައިޓަމް މިއޮތީ، ގާނޫނު ނަންބަރު؛ 7/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން
ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު، ސުންގަޑިއެއް ކަނޑައެޅުމާއި ދިރާސާކުރުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
ފަދައިން މިއީ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙެއް. އަޅުގަނޑު
އެހެންވީމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު. ނަޞީރު.
މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޞީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ވެސް ވާނީ އިޞްލާޙާ މެދު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ވާހަކަތައް ދެކެވިފައި. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވިގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެނޭ ޙަޤީޤަތުގައި މި
އިދާރީ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ޚާއްސަ ކޮށް ސިޓީ ކައުންސިލުތަކާއި، ރަށު ކައުންސިލުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ވެސް
އެބަ ހުރި ގޮންޖެހުންތަކެއް ދެން ހަމަ. މި ދަންނަވާހެން ބޮޑެތި އަތޮޅުތަކުން ނުވަތަ ސިޓީތަކުން އެ ބޭފުޅުންގެ
މަޝްވަރާ މި ކަންތައްތައް ނިންމާލުމުގެ ކުރިން ހޯދުން ވަރަށް މުހިންމު ކަމަށް ފެންނާތީ، އެ ވާހަކަ ހަމަ
ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމްދީ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތުގެ ސުންގަޑިއަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދާން އެބަ ޖެހޭހެން އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުގެ އެބަ އޮތް ހަމަ އިޞްލާޙެއް ވެސް. މި ގާނޫނު ނަންބަރު؛ 7/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ
4

ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް މި ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު އިޞްލާޙެއް ވެސް
ހުށަހަޅާލަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ސުންގަޑިއަކަށް ދަމާއުޅޭ. އެހެންވީމަ، ސުންގަޑިއެއް ކަމަށް ވަކި،
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މި ބިލު ހަމަ ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ނިންމާލަން. މިއަކު މާ ބޮޑު މައްސަލަތަކެއް އޮތް ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑަށް ނުފެނޭ. މިއީ ވަރަށް އާދައިގެ އި ޞްލާޙެއް މިއީ ހަމަ. އަޅުގަނޑު މިއީ އެހެންވީމަ، މިއަދުން މިއަދަށް މި
ބިލު ނިންމެންޏާ ނިންމާލާގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ސުންގަޑި. ދެން މި އިޞްލާޙުގައި އަޅުގނޑުމެން ހުށަހެޅީމަ
ދެން ތި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މި އިޞްލާޙާ ދޭތެރޭގައި ވެސް އެއްޗެއް ވިދާޅުވާނެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެތާ ތި
ބޭފުޅުންނަށް. އާދެ، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ބިލުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ސުންގަޑިއަކީ މިއީ މިއަދުން
މިއަދަށް. ދެން އެގޮތަށް ފެންނަ، ބަލަންޖެހޭނެ ދެއްތޯ ސުންގަޑިއެއް ކަނޑައަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް. ޖަމީލް.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް މިއަދުން މިއަދަށް މަސައްކަތް ނިންމުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. އާދެ! ކޮމިޓީގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްވެއްޖެ މިއަދު ނިންމަން. ދެން އިބްރާހީމްދީ އަށް
ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ، ބިލުގެ އެއްވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވިގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރަން
އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ، 16 ވަނަ މާއްދާއަކީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި
ހަމަޖައްސައި، އޭގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވިގޮތަށް އަކުރުތައް އިތުރުކުރުން. 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)
ގައި ކައުންސިލުގެ އުމުރުގެ ތެރޭގައި ކައުންސިލުގެ މެންބަރަކު ވަކިވެއްޖެ ނަމަ ލަސްވެގެން 45 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އެ މެންބަރެއްގެ ބަދަލުގައި ކައުންސިލަށް މެންބަރަކު އިންތިޚާބުކުރަންވާނެކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް،
ކައުންސިލުގެ މެންބަރަކު ވަކިވިއިރު ކައުންސިލުގެ އުމުރުގެ 1 /3 ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައި
ވާނަމަ، އެ ހުސްވިގޮނޑިއަށް މެންބަރަކު އިންތިޚާބުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން
5

ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް ކައުންސިލުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަވާވަރަށް އެ
ކައުންސިލުގައި މެންބަރުން ނެތް ނަމަ، އެ ހުސްވި ގޮނޑިއަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މެންބަރަކު
އިންތިޚާބުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އަދި ބިލުގެ ދެވަނަ ނަންބަރާއި ތިންވަނަ ނަންބަރުގައި އެ
ވާ އިޞްލާޙުތައް އުނިކުރުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެއާއެއްކޮށް. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅީ. ދެން މި
ބިލުގައި ބާކީ މި ހުރި ބައިތައް ހަމަ އެ ހުރިގޮތަށް އެގޮތަށް ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ. އުނިކުރަން މި
ހުށަހަޅަނީ ބިލުގެ ދެވަނަ ނަންބަރާއި ތިންވަނަ ނަންބަރު. ތިންވަނަ ނަންބަރު. ދެން މި އިޞްލާޙު މި ގެނައީ އެއްވަނަ
ނަންބަރަށް.
މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން އިޞޤލާޙުތަކުގައި ގާނޫނުތަކުގައި އެއްގޮތަކަށް އިބާރާތްތައް ގެންގުޅެން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ.
އެހެންވީމާ، ސެކްރެޓޭރިއެޓުގެ ފަރާތުން އިންތިޚާބާއި ބެހޭ ގާނޫނަށް ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް ހުންނާނެ ބައެއް
މުއްދަތުތަކަށް ވީމަ ދެން އެކަން ކޮންމެހެން ކުރަންނުޖެހޭ ގޮތަށް. އިބާރާތް ލިޔެފައި އޮތް ގޮތް ތަފާތުވާނެ މިހާރު ތި
ވިދާޅުވި ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އެގޮތަށް އެއްގޮތްކުރަން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ
އެއްގޮތްކޮށްފައި އެކަމަކު ވެސް ތިގޮތަށް ތި ބޭފުޅުން ބަދަލު ގެންނަވަން ބޭނުންވަންޏާ އެގޮތެއް ބަދަލުގެނެވިދާނެހެން.
ދެން މިއަދުން މިއަދަށް ތިކަން ކުރެއްވޭނެތޯ ނޫންތޯ، ކިހާއިރެއްތޯ ނަގާނީ އެއެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ
ދަންނަވާކަށް. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ހީވަނީ އެހާ އަރޖެންޓް ނޫނިއްޔާ މި އަންނަ ހަފްތާ ފެށެންވާއިރަށް ސެކްރެޓޭރިއެޓުން
އެ ބަދަލު ގެންނަވައިގެން އެ ގެންނެވީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ދެން ހޯމަ ދުވަހު އޮންނަ ކޮމިޓީގައި ވެސް އެކަން
ނިންމާލާފައި ދެން އެހެން ކަން ކަމަށް ދެވޭނެހެން.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. ދެން ޙަޤީޤަތުގައި މި ކަމަކީ މި އަސްލު ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް އިނގޭތޯ. މިހާރުވެސް މި
ކައުންސިލުތަކުގެ އިންތިޚާބުތަކާއި، އިންތިޚާބުތަކާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުން ކުރަންޖެހޭ ހަރަދުތަކާއި މިއެއްޗެހި މިވަނީ
އިންތިހާއަށް އިތުރުވަމުން މި އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރުން މިހާރަށްވެސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ ހަމަ
ފާސްކޮށްލަންޖެހޭ އެއްޗެއްހެން. އެހެންވީމާ، އައި.ބީ ހުށަހެޅި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމްދީދީ.
6

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އަސްލު މިގޮތަށް މި ހުށަހަޅަންޖެހުނު ސަބަބަކީ، މީގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ފާހަގަވެފައި
އެބަ އޮތް މި އިޞްލާޙުގައި، ކައުންސިލުގެ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ގާނޫނީ އަދަދު، ކޯރަމް ނޫނީ ކައުންސިލުގެ އެއްޗެއް
ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަނުވަންޏާ އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް މީގައި
އެބަ ބުނޭ. މިހާރު ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުންގެ އަދަދު އެބަވޭ ބައެއް ރަށްރަށުގައި 7 މެންބަރުން،
ބައެއް ރަށުގައި 5 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން އަދި މެންބަރަކު ވަކިވިޔަސް ، އަމިއްލައަށް ވަކިވެގެން
ދިޔަޔަސް މީގައި މި ކަނޑައެޅިގެން އިޞްލާޙުގައި މި އޮ ތް މުއްދަތު މިހާހިސާބަށް ގޮއްސަ، 1/3 ނޫނީ 1 /2
އެހިސާބަށް ގޮއްސަ އޮވެގެން އިންތިޚާބު ކޮންމެހެން ކުރަން ލާޒިމް ނޫން ކަމަށް މި ހުށަހަޅަނީ. މިހެން މި
އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅަނީ ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި މިހާރު މިކަން ވަރަށް މައްޗަށްގޮއްސަ މިއޮތީ. އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަނުން ވެސް، ދިވެހި ދައުލަތުން ވެސް ހަމަ އިރުއިރުކޮޅާ އިންތިޚާބެއް ބާއްވަންވީ. މުޅި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
މެންބަރުން ވެސް އެ މީހެއްގެ ނޫނީ ކޮންމެވެސް މެންބަރެއްގެ ދާއިރާގެ އިންތިޚާބަކާއި އެކު އުޅެން މި ޖެހެނީ.
އެހެންވީމަ، އެކަމަށް ބަލާއިރު ދައުލަތުން ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދާއި، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތާއި އެ ހުރިހާ
ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަދި ރައްޔިތުންނަށް މިކަމުން ވަކި ލިބޭނެ އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނެތް. ރައްޔިތުން
އިންތިޚާބުކޮށްފައިވާ މީހުން އެބަ ތިބި ހަމަ އެ ރަށުގައި މަދުވެގެން 4 މީހުން ނޫނީ 3 މީހުން ނޫނީ 5 މީހުން.
އެހެންވީމަ، މިގޮތަށް މި އިޞް ލާޙު މި ގެނެވުނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
اله.
ޢަބްދު
ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މާރިޔާދީދީ އެ
ހުށަހެޅުއްވީ އައި .ބީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އައި.ބީ އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް ތާއީދު ނުކުރާ ވާހަކައެއް ނޫން.
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ މި ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ހުރި ބައެއް ގާނޫނީ ގޮތުން ބަލަންޖެހޭ ބައެއް ކަހަލަ
ކަންތައްތައް. އެހެންނޫނީ ލަފުޒުތައް މާނަކުރުމުގައި ފަހަރެއްގައި އެހެން ގާނޫނުތަކާ އި ތަޢާރުޟުވެދާނެތީ އެގޮތަށް،
މާރިޔާދީދީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑަށް ވެސް ގަބޫލުކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ދެއްކެ ވި ވާހަކަފުޅަކީ ރަނގަޅު
ވާހަކަފުޅެއް. މިހާރުން މިހާރަށް ވެސް ބޭނުންވާ، ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލެއް ގެންނަން ތި ހުށަހެޅުއްވީ.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން ގާނޫނަށް ތި ބަދަލު ގެންނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
7

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޞީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން ފްލޯރގައި ހުރިހާ މެންބަރުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް
ފާހަގަކުރެއްވި އުމުރު ބަދަލުކުރާ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް ، ގާނޫނުއަސާސީގައި 3 އަހަރުގެ މުހުލަތެއް މި
ކައުންސިލުތައް ޢައްޔަންކުރުމުގައި އޮތުމާއެއްކޮށް މި ގާނޫނުން މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ލިބިގެން ނޫނީ ބަދަލު ނުކުރެވޭނެ
ކަމަކަށް ވާތީ އެކަން ފާހަގަކޮށްފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އައި.ބީ އެ ހުށަހެޅުއްވި، މަޢާފުކުރައްވާތި އިނގޭތޯ.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މާރީ އެ
ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މިކަންކަން، ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ހުރި ގޮތެއް ބަލައިލަން އިތުރަށް
ދިރާސާކުރަން. ދެން ހަމަ މި ކޮމިޓީގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރުން މައްސަލައެއްނޫން އަޅުގަނޑަށް ވެސް.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަޢުދު.
ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެންމެ އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަ އެއްޗެ އް ދަންނަވާލާނަން. ޖުމްލަ
ގޮތެއްގައި ރާއްޖޭގެ ޙާލަތަށް ރިއާޔަތްކޮށް އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ވަކި ކައުންސިލެއްގެ، މިހާރު
ބައެއް ކައުންސިލުތަކުގެ އަދަދަކީ 5 މިނިމަމް. އަނެއް ކައުންސިލުތަކުގައި މި އިންނަނީ 7. އެހެންވީމާ، 5
ކައުންސިލު އޮންނަ ރަށްރަށުގައި އަދި 7 އޮންނަ ރަށްރަށުގައި ވެސް އެންމެ މެންބަރަކު ނެތުމުގެ ސަބަބުން ވެސް އެ
ކައުންސިލު ޒިންމާވާންޖެހޭ ކަންކަމުން ބަރީޢަވުމަށްޓަކައި އެބަ ލިބޭ ފުރުޞަތުތަކެއް. މެންބަރަކު ނެތުމުގެ ސަބަބުން
އެ މީހުންނަށް، އެ ބޭފުޅުންނަށް ނުނިންމި ކަންކަން ދާ ވާހަކައާއި ދެން 1 /3 ނޯ ކޮންފިޑެންސް ވޯޓުތަކާއި އެހެން
ހުންނަ މުހިއްމު އަދި ކައުންސިލުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ހުންނާނެ ބައެއް މުހިއްމު ނިންމުންތަކެއް. އެ
ގަވާއިދު ހެދުމާއި މިކަހަލަ ބޮޑެތި ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި އެބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދުތައް އެ
ބޭފުޅުންގެ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައެޅިފައި އިންނާނެ ވަކި މިންވަރެއް. އެހެންވީމާ، އެ މިންވަރު ހަދާފައި، އެ ފޯމިއުލަރ
ނެރެފައި އިންނާނީ 7 އާއި 5 އަށް ބަލައިގެން. އެހެންވީމަ، މިސާލަކަށް އެއް ބޭފުޅަކު އިސްތިޢުފާދިނުމުގެ
ނަތީޖާއަކަށް މިވަނީ އެ އަދަދު ހަމަނުވެ ދެން މުޅި ކައުންސިލު ދެމިއޮތުން ދެން އަންނަ ދައުރަކާ ހަމައަށް މި
އިޞްލާޙު އެގޮތަށް އައީމަ. އެހެންވީމަ، އެކަހަލަ ފުށުއެރުންތަކާއި ކައުންސިލުތަކަށް ދެން ގެނެވޭނެ އެކަހަލަ ކަންތައް
ތަންކޮޅެއް ރަނގަޅަށް އެބަ ޖެހޭ ވިސްނާލަން. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލަކީ. އެހެންނަމަވެސް ، މިހާރު ރާއްޖޭގައި ބައި
އިލްކްޝަންތައް މިއަންނަނީ ފުލުފުލުގައި. އެހެންވީމާ، އެވެސް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. މި ބައި އިލެކްޝަންތައް
8

މިއަށްވުރެ ފަސޭހަގޮތަކަށް ބޭއްވިދާނެ ގޮތްތަކެއް ވެސް ރޭވިދާނެ. އެހެންވީމަ، މީގެ ކައުންސިލުތަކަށް ދަތިނުވާ
ގޮތެއްގެމަތީން މިކަންކަން ކުރުން ވަރަށް މުހިއްމު.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މީގައި ހަމަ ސަޢުދު އެ ވިދާޅުވީ މައްސަލައިގެ ޙައްލު ވެސް އިޞްލާޙުގައި
އެބަ އޮތްހެން. މި އިޞްލާޙުގެ (ށ) ގައި، މިއޮތީ (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ) އެއީ އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް
ކައުންސިލުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަވާވަރަށް އެ ކައުންސިލެއްގެ މެންބަރުން ނެތް
ނަމަ އެ ހުސްވި ގޮނޑިއަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން މެންބަރަކު އިންތިޚާބު ކުރަންވާނެއެވެ .
އެހެންވީމަ، އެ ކައުންސިލެއްގެ ގާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަނުވާ ނަމަ މީގައި
މިއޮތީ މީހަކު އިންތިޚާބު ކުރަންޖެހޭނެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އެއަށް އެ އޮތީ ޙައްލު އައިއްސަ. ދެން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މާރިޔާ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް މިއަށް، އިބާރާތް ރަނގަޅުކުރަން ޖެހޭ ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވަންޏާ އަޅުގަނޑު
ވެސް ހަމަ އެ ރަނގަޅުކުރަން ހަމަ ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ގާނޫނަކުން، ގާނޫނުއަސާސީއަކުން ވެސް
މިއަށް ވަކި އިބާރާތަށް ފުށުއަރާކަމަކަށް. އެހެން ފުށުއަރަންޏާ ހަމަ ރަނގަޅުކުރަންވީ، އެ އޮތިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބިފައި އޮތީ މި ބިލުގެ 1 ވަނަ މާއްދާއަށް އިބްރާހީމްދީދީ
އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވާ، 2 ވަނަ މާއްދާ އާއި 3 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުމަށްފަހު ދެން ބިލުގެ ބާކީ ހުރި މާއްދާތައް އޮތް
ގޮތަށް ބޭއްވުމަށް. އެގޮތަށް ހުށަހެޅި، އިބްރާހީމްދީދީ ހުށަހަޅުއްވާ، ޖަމީލް ޢުޘްމާން ތާއީދުކުރައްވާފައިވަނީ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް މި ގެނައި އިޞްލާޙާ އެކުގައި ބިލު ފާސްކުރަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. އާދެ! ކޮމިޓީގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން އެ އި ޞްލާޙު އެގޮތަށް ފާސްވެގެން ދިޔައީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން
އެޖެންޑާ ކުރި ކަންތައް. ދެން އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފާހަގަކޮށްލަން އޮތް
ކަމަށް ވަންޏާ އެ ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން، ނެތްކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީ
ނިންމާލަންކަމަށް. މިހިސާބުން ކޮމިޓީ ނިމުނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
އަޅުގަނޑަށް ތި ދެއްވާ އެއްބާރުލެއްވުމަށްޓަކައި.
____
9